

Verslag

Datum verslag	Ons kenmerk	Project	Opgemaakt door
14 maart 2016	1221312-000-HYE-0001	1221312-000	Ivo Pothof
Datum bespreking	Aantal pagina's		
11 maart 2016	4		
Vergadering			
Kick-off regiegroep JIP Energiebesparing Gemalen			

Aanwezig

Ronald Hemel (UvW/Stowa), Michelle Talsma (Stowa), Hans Kuijpers (ZZL), Paul Claessens (WSR L), Klaas-Jan de Hart (HHNK), Bart van Esch (TUE), Maarten Meijburg, Ruut Schalijs (eRisk), Jan-Maarten Verbree (N&S)

Afwezig

--

Agenda

- 1 Opening en intro-ronde
- 2 SvZ formalisering van toezeggingen
- 3 Samenstelling regiegroep JIP Energiebesparing Gemalen
- 4 Uitbreiding scope eRisk (omschrijving in bijlage)
- 5 Wensen energiebedrijven
- 6 Persmoment bij start project
- 7 Externe communicatie tijdens project
- 8 WVTTK

Alle besluiten en actiepunten zijn samengevat aan het einde van dit besprekingsverslag.

1 Opening en introronde

Na afloop van de introronde wordt de opzet van het project kort toegelicht. Daarin komen de verschillende pilots kort aan bod. De pilots worden op korte termijn verder uitgewerkt. Hiertoe zullen Deltares en Nelen & Schuurmans een memo opstellen met een planning van de pilots en verdere uitwerking, zodat de overeenkomsten en verschillen tussen de pilots goed duidelijk worden.

2 Stand van zaken formalisering toezeggingen

Om dit gezamenlijke onderzoek te kunnen starten met 4 pilots, was een budget nodig van minimaal 554 k€. Dit budget wordt ruim overschreden (zie onderstaande tabel).

Organisatie	#partijen	Toezegging [k€]
Stowa/Deltares	2	240
Pilots Waterschappen (HHNK, WSRL, WSF, ZZL)	4	280
Overige publieke organisaties (WSSS, HHRL, RWS-WVL, WSHD?)	3/ 4	30/40
Private bedrijven (Eneco, Delta, Actility, Xylem, Alliander-EXE)	5	50
Totaal	14/15	600/610

Vrijwel alle contracten zijn inmiddels bij Deltares binnen. Er is dus een extra budget van ruim 40 k€, dat volgens het projectvoorstel in principe aan de pilots besteed zal worden. Deltares zal een concreet voorstel voor besteding doen.

3 Samenstelling regiegroep

Volgens het projectvoorstel zou de regiegroep bestaan uit Deltares, STOWA, Nelen & Schuurmans, TU Eindhoven, e-Risk en Waterschap Zuiderzeeland. Op voorspraak van STOWA stelt de regiegroep voor om de regiegroep uit te breiden met de waterschappen met een pilot, zodat de regiegroep bestaat uit alle participanten, die meer dan 50 k€ bijdragen en de uitvoerende partijen. Dit voorstel wordt voorgelegd aan de gebruikersgroep op 21 maart as.

4 Uitbreiding scope e-Risk

De inzet van de flexibiliteit in het watersysteem op een energiemarkt leidt tot indirecte energiebesparingen. E-Risk kan deze besparingen n.a.v. de pilot-resultaten op landelijk niveau kwantificeren op basis van scenario's voor de ontwikkeling van de energietransitie en energiemarkten; dit is de invulling van de optionele activiteit "Validatie duurzame bijdrage (Co2 besparing) door inzet gemaalflexibiliteit" in het definitieve projectvoorstel (januari 2016), die 10 k€ (ex. BTW) zal kosten. Het voorstel en de mondelinge toelichting worden positief ontvangen.

Genoemde argumenten:

- Kwantificering van deze indirecte CO₂ besparing wordt essentieel geacht voor invulling van nieuwe Green Deal tussen STOWA, Unie van Waterschappen (UvW) en RVO.

De regiegroep stelt voor om 10 k€ uit de budgetruimte te reserveren voor deze activiteit.

5 Wensen energiebedrijven

Betrokken energiebedrijven hebben 2 wensen ingebracht ter bespreking in de regiegroep.

Netwerkbedrijf Alliander is geen formele participant van dit JIP, want Alliander heeft geen direct belang bij de projectresultaten. Alliander heeft wel een indirect belang bij een goede marktwerking, wat o.a. inhoudt dat de korte termijn markten (onbalans, APX) zodanig zouden moeten functioneren dat de elektriciteitsnetten lokaal niet overbelast raken (congestierisico) en dat de piekbelasting voldoende laag blijft dat netwerkverzwaringen uitgesteld of afgesteld kunnen worden. Alliander zou graag eenmalig een presentatie geven om het zogenaamde USEF model/protocol toe te lichten, waarmee de piekbelasting van het elektriciteitsnet meegewogen kan worden op de energiemarkt(en). De regiegroep gaat akkoord met deze eenmalige presentatie tijdens een nader te bepalen voortgangsoverleg.

Een van de participanten (Alliander-EXE, Energy Exchange Enablers) beschikt over data en modellen, die zouden kunnen meedraaien in de pilots om de meerwaarde van de flexibele inzet te kwantificeren. De aanpak en meerwaarde van deze activiteit zijn vooralsnog onvoldoende duidelijk. Daarom wordt Alliander-EXE verzocht om tzt een mogelijke in-kind bijdrage nader toe te lichten.

6 Persmoment start project

De formele kick-off zal maandag 21 maart als een side event van de Waterschapsdag (Unie van Waterschappen) worden gehouden. Tijdens deze Waterschapsdag zal de Green Deal tussen RVO, Unie van Waterschappen (UvW) en STOWA worden getekend. Deze Green Deal gaat over energie-efficiency in het watersysteem en ons JIP sluit daar perfect op aan. De toezegging van de Unie is pas op 8 maart gekomen. Daarom werd nog even besproken in de regiegroep of de kick-off niet op een later moment gehouden moest worden. Veel participanten was al gevraagd om rekening te houden met deze datum. Bovendien is dit een uitgelezen kans voor een fotomoment met de betrokken waterschapsbestuurders. Deltares zal de bevestiging van deze datum vanmiddag nog mailen aan alle betrokkenen. Iedereen wordt gevraagd om na te gaan welke (waterschaps)bestuurder bij het persmoment aanwezig kan zijn.

7 Externe communicatie tijdens project

Waterschap Zuiderzeeland (ZZL) had als mede-initiatiefnemer gevraagd om een trekkende rol te vervullen in de externe communicatie tijdens dit project. Regiegroep is akkoord. Ivm korte termijn doet STOWA het persbericht voor de kick-off bijeenkomst met persmoment. Alle participanten worden gevraagd om dit persbericht te gebruiken in hun media-uitingen.

8 WVTTK

Het NKWK symposium van 17 mei wordt genoemd, waarin de resultaten en ambities van de waterschappen worden gespiegeld aan de lopende onderzoekstrajecten bij verschillende stakeholders. Dit project zou eventueel besproken kunnen worden op deze NKWK dag.

Besluitenlijst

In de regiegroep zijn enkele besluiten genomen alsmede enkele voorstellen gedaan ter accordering door de gebruikersgroep op 21 maart aanstaande tijdens de algemene kick-off.

Voorgenomen Besluit		Datum	Datum gereed	Status
B.1	Uitbreiding regiegroep met de pilot-waterschappen	11.03.2016		Voorgenomen
B.2	Meerwerk indirecte CO ₂ besparing (10 k€, e-Risk, zie bijlage)	11.03.2016		Voorgenomen
B.3	Presentatie Alliander USEF model	11.03.2016		Definitief
B.4	Officiële kick-off met persmoment is op 21 maart tijdens Waterschapsdag	11.03.2016	11.03.2016	Definitief
B.5	WS ZZL zal een trekkende rol vervullen mbt externe communicatie.	11.03.2016		Definitief

Actiepuntenlijst

Actiepunt		Uitvoerder	Geplande datum	Datum gereed	Status
A1.1	Alliander uitnodigen om presentatie te geven over USEF model	Deltares	11.03.2016	11.03.2017	Open
A1.2	Alliander EXE uitnodigen om tijdens Gebruikersgroep mogelijke in-kind bijdrage aan pilots toe te lichten	Deltares	11.03.2016		Open
A1.3	Mail aan alle participanten over kick-off 21 maart	Deltares	11.03.2016	11.03.2016	Gereed
A1.4	Dit verslag + kick-off agenda naar alle participanten	Deltares	11.03.2016	16.03.2016	Open
A1.5	Vragen welke bestuurder bij persmoment 21 maart, 15:00 uur aanwezig zal zijn	Allen	11.03.2016	21.03.2016	Open
A1.6	Concreet voorstel besteding budgetruimte doen	Deltares	11.03.2016	11.10.2016	Open
A1.7	Persbericht opstellen tbv kick-off 21 maart.	STOWA	11.03.2016	17.03.2016	Open
A1.8	Contactpersoon externe communicatie doorgeven aan Hans Kuipers (ZZL)	Allen	11.03.2016	17.03.2016	Open
A1.9	Memo pilots (planning, verschillen/overeenkomsten)	Deltares, N&S	11.03.2016	31.05.2016	Open
A1.10	Volgend overleg regiegroep plannen via Datumprikker	Deltares	11.03.2016	31.03.2016	Open